

jednání mimo území obce, na něž se jeho pravomoc vztahovala, nebo za nichž by i policejní agenti sami byli směli svoji úřední činnost přenést za hranice místního obvodu, na který jich úřední činnost jinak byla odkázána. Jeť nepochybné, že stejně jako je tomu i ohledně jiných úřadů a úředních orgánů, také úřady a úřední orgány obecní, pověřené ochranou veřejné bezpečnosti a prováděním místní policie, jsou, nehledíc k případům výjimečným, oprávněny touto svou činností zásadně vyvíjeti pouze na území vlastní obce. Pouze tehdy lze o nich říci, že jednají v mezích formálního oprávnění k výkonu toho kterého úředního jednání a jen tehdy jsou účastnými zvýšené ochrany zákonné, propůjčované jim ustanoveními §§ 68, 81 a 312 tr. z. Rozsudek je v tom směru kusý, zjišťuje o Arnoštu H. a Pavlu T. pouze, že jsou policejními agenty, podřízenými policejnímu vedení v Krnově, naproti tomu není v rozsudku nikde zjištěno a nevychází spolehlivě na jevo ani ze skutkového materiálu, rozsudku za základ sloužícího, je-li toto policejní vedení městským úřadem krňovským či snad úřadem státním, jehož úřední oblast by po případě mohla objímati území rozsáhlejší než territorium městské obce krňovské, do níž by tedy mohla snad náležeti také obec Larišov. Proto zůstala též za řízení trestního nepovšimnuta otázka, kterou se také rozsudek naprosto nezabývá, nebyly-li v tomto případě dány snad podmínky, za nichž by i obecní orgánové bezpečnostní oprávnění byli předsebrati úřední jednání i mimo území vlastní obce, jako ku př. nebezpečí v prodlení (viz §§ 175, 177 a hlavně 415 tr. ř.). Rozsudek první stolice sdílí shora vytkené stanovisko aspoň potud, pokud uvádí, že na úředním charakteru obou policejních agentů nemění ničeho ta okolnost, že úřední jednání bylo jimi předsevzato na území, ležícím mimo obvod policejního vedení krňovského, to prý proto ne, poněvadž prý policejní agenti vyrozuměním a přibráním orgánu larišovské místní policie, totiž obecního radního P., prokázali své oprávnění ku převzetí onoho úředního jednání. Stanovisko toto mohlo by býti správným, kdyby bylo — nehledíc k ostatním shora dotčeným předpokladům — zjištěno bývalo, že obecní radní Emil P., který policejními agenty v této své úřední hodnosti k domovní prohlídce přibrán byl, je opravdu náležitým způsobem pověřen obstaráváním funkcí místní policie v obci Larišově. Zjištění, že je obecním radním, v tom směru nestačí a to tím méně, když se ve zmatečné stížnosti uvádí, že Larišov patří k politické obci Býkovu, kde také bydlí starosta obce, kdežto P. je pouze obecním radním a nemá práva, obstarávati funkce místní policie, vyhrazené dle obecního zřízení starostovi obce. Poněvadž není zjištěno, že by byl radní P. ať už trvale snad jako policejní komisař pro místní obec Larišov pověřen nebo od obecního starosty k předsevzetí určitých úkonů místní policie a jmenovitě snad k intervenci při domovní prohlídce u obžalovaných zmocněn býval, nelze ani o Emilu P. bezpodmínečně tvrditi, že by byl mohl svou přítomností dodati výkonům policejních agentů rázu úředního a učiniti je takto účastnými zákonné ochrany ve smyslu §§ 68, 81, 312 tr. z.

Čís. 172.

Předražování. Přechinu pletich dle § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. dopouští se také ten, kdo, nemaje příslušnou živnost ani

ohlášenu, láká odběratele inserty v novinách, uváděje je nad to v omyl ohledně svých osobních poměrů. Lhostejno jest, z jakého důvodu se na něho odběratelé obrátili.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1920, Kr I 188/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa H. do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. července 1919, jímž byl stěžovatel uznán vinným přechinem dle § 23, č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost brojí především z důvodu § 281, čís. 9 a) tr. ř. proti odsouzení stěžovatelovu pro přečin dle § 23, čís. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., poněvadž prý soud nalézací, uznáv stěžovatele vinným provozováním řetězového obchodu a pouštěním se do pletich, způsobilých cenu předmětů potřeby stupňovati, zjištěný skutkový stav právně nesprávně posoudil. Proti odsouzení pro provozování řetězového obchodu namítá stížnost především, že rozsudek neprávem označuje zprostředkovací činnost stěžovatelovu zbytečnou, neúčelnou a nepotřebnou. Stěžovatel poukazuje na skutečnost, že se v hospodářském životě vyvinul meziobchod ve všech oborech prvotní a průmyslové výroby během času tak, že případy, kde konsum kryje svou potřebu přímo u výrobce, jsou vůči odeběrkám od meziobchodníků v mizivé menšině. I v tomto případě obrátili se prý odběratelé bez jakéhokoliv donucení, dobrovolně na stěžovatele, jakkoli při jich odborné kvalifikaci nemůže býti pochyby, že jim prameny, kde by stroje mohli přímo odebrati, jistě nebyly neznámy. Učinili-li tak přece, pak stalo se to jen z té příčiny, že jim použití meziobchodníka bylo pohodlnější, kteroužto výhodu rádi zaplatí prý zvýšenou cenou. Proto nemůže býti řeči o zbytečném vsunutí se mezi výrobce a odběratele, v němž spatřuje rozsudek známku řetězového obchodu. Také pouštění se do pletich tu nebylo, ježto inserování v časopisech bylo nutné, by se širší kruhy o stěžovatelových nabídkách dověděly; označování zboží jako vlastního a používání slova »lagernd« vyznačuje jen, že má stěžovatel zboží na prodej; neoprávněné používání názvu »inženýr« jest však pouhou reklamou. Než vývody zmateční stížnosti nejsou způsobilé, by právní názor soudu nalézacího vyvrátily. Především nelze přehlédnouti, že zákon v § 23 čís. 4 cís. nař. nestanoví dvě různé skutkové podstaty, jež by jako přečin vyhánění cen do výše trestem ohrožoval. Mluvě o poaštění se do »jiných« pletich, dává zákon zřejmě na jevo, že i v řetězovém obchodu spatřuje jen zvláště význačný způsob pletich, jehož způsoblost, stupňovati ceny, jest tak zřejmá, že při něm zvláštního zjištění této podmínky trestnosti vůbec není potřebí. Nelze proto připustiti, jak pokouší se o to zmateční stížnost, by rozdělena byla zjištěná obchodní činnost obžalovaného na dvojí skutkovou podstatu a výrok odsuzující v každé zvláště byl podrobován odporu. Pohlíží-li se však na obchod i činnost stěžovatelovu jako na celek, pak jest její nepřít-

pustnost se stanoviska § 23, čís. 4, cís. nař. na snadě. Možno ovšem připustiti, že i za mimořádných obchodních poměrů může sprostředkovatelská činnost obchodní býti v zájmu převodu zboží do konsumu účelnou a prospěšnou a že jí nelze tudíž z obchodování s předměty potřeby zásadně vyloučiti. To však platí jen o sprostředkovací činnosti reelní, jdoucí, byť i s přiměřeným vlastním ziskem, za tím účelem, by převod předmětu potřeby do konsumu byl usnadněn a urychlen. Takové reelní sprostředkovací činnosti však obžalovaný dle zjištění rozsudku nevyvíjel. Nemaje v době kritické příslušnou živnost u živnostenského úřadu vůbec ani ohlášenu, lákal odběratele inserty v novinách a nabídkami, jež obsahem svým byly způsobilé, osoby, potřebující zboží, obžalovaným nabízené, ohledně jeho osobních poměrů a povahy jeho obchodní činnosti v omyl uvést. Vzbuzoval v nich mylnou představu o své vyšší odborné kvalifikaci, o jakosti svého závodu a skladu. Že činnost takovou označiti sluší pletichami, odvozuje v odpor vzatý rozsudek správně z pozitivního ustanovení § 23, čís. 4 cís. nař. Sprostředkovací své činnosti použil pak obžalovaný k tomu, by ceny jemu nabídnutých strojů jednoduše o obnos nepřiměřený zvýšil a předměty ty za cenu přespřílišnou koupěchtivým nabízel, pokud se týče, prodal. Byť i obžalovaný za požadování přespřílišných cen v dotyčných případech dle § 20 cís. nař. pravoplatně byl již odsouzen, nevylučuje okolnost ta, by tohoto trestného počínání si použito nebylo též ku charakterisování obchodní činnosti s hlediska § 23 cís. nař., poněvadž právě jednání to, samo o sobě trestné, uvádí povahu této sprostředkovací činnosti obžalovaného do pravého světla, a stížnost sama musí připustiti, že konkurence přečinu dle § 20 cís. nař. s přečinem dle § 23, čís. 4 cís. nař. není vyloučena. Skutečnost ta ve spojení s vlastním doznáním se obžalovaného dokazuje zřejmě, že obžalovanému nešlo o reelní činnost sprostředkovatelskou, nýbrž že mu činnost ta byla jen prostředkem nedovoleného zisku. Z jakého důvodu obrátili se odběratelé na obžalovaného, místo, by byli objednávku přímo učinili u výrobců, jim nepochybně ne neznámých, netřeba zkoumati. Jisto jest, že obžalovaný vyvíjel sprostředkovací svou činnost ne v zájmu obchodu, nýbrž za účelem přemrštěného zisku. Již z toho vychází, že ne účelně, nýbrž zbytečně, ba škodlivě vsunul se do přechodu zboží z výroby do konsumu, a sluší proto, poněvadž užíval prostředků nereelních, by si zákazník zjednal, přisvědčiti právnímu názoru soudu nalézacího, jenž v činnosti té shledal skutkovou podstatu obchodu řetězového ve spojení s pouštěním se do pletich, způsobilých, by cena zboží byla stupňována. Tato sprostředkovací činnost obžalovaného, při níž zvyšoval obžalovaný neodůvodněně a přemrštěně ceny zboží, jež prošlo jeho rukama, byla každým způsobem se stanoviska veškerenstva spotřebitelů, jichž zájmu dlužno šetřiti, zbytečnou, neúčelnou a nepotřebnou, třeba že ji vyhledávali jednotliví koupěchtiví z důvodů obchodní zvyklosti neb osobního pohodlí. Meziobchod, jenž zvyšuje neodůvodněně a přemrštěně ceny zboží, nelze žádným způsobem nazvati legálním. Dovolává-li se zmateční stížnost okolností, že není zjištěno, že by obžalovaný byl i při své sprostředkovatelské činnosti využil tísně koupěchtivých, je jaksi nutil, by stroje od něho odebrali, stačí poukázati na to, že okolnost ta jest sice zákonným předpokladem skutkové podstaty dle § 20 ne však dle § 23, čís. 4 cís. nař. Mínil-li pak zmateční stížnost, že v případě s vídeňskou společností, kde k uzavření obchodu

nedošlo, mohlo by se mluvit nejvýše snad o pokusu řetězového obchodu, přehlíží, že rozsudek spatřuje provozování řetězového obchodu v souhrnu obchodní činnosti obžalovaného, pokud je předmětem rozsudku, a že, jak tomu nasvědčuje obrat »řetězový obchod p r o v o z o v a t i« nesejde na to, zda při jednotlivém obchodě, majícím ráz obchodu řetězového, došlo k formelní uzávěre obchodu, čili nic.

Čís. 173.

Pokus svádění k určitému trestnímu činu či vybízení k zapovězeným činům dle § 305 tr. z.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1920, Kr I 641/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované Marie V. do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 27. října 1919, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem pokusu svádění ku zločinu krádeže dle §§ 9, 171, 173, 174 I c) II a) tr. z. mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Neodůvodněna jest zmateční stížnost, pokud, dovolávajíc se zmatečnosti dle § 281, čís. 9 a) a 10 — správně jen čís. 10 tr. ř. — dovozuje, že výrok obžalované zakládá jen přečin dle § 305 tr. z., poněvadž neobsahuje výzvu k určité osobě, by provedla určitou krádež, jak toho vyžaduje § 9 tr. z. vzhledem ku § 171, 173, 174 I c), 174 II a) tr. z., nýbrž jen v š e o b e c n é vyzvání k zapovězeným skutkům ve smyslu § 305 tr. z. Trestní ustanovení § 9 tr. z. rozlišuje se od skutkové podstaty § 305 tr. z. ovšem tím, že prvé předpokládá vyzvání k určitému, konkrétnímu trestnému činu, kdežto v případě druhém jde jen o všeobecné, teoretické, abstraktní pobízení k nemravnému nebo trestnému jednání. Než předpoklad prvu uvedený jest v rozsudku vzhledem k obsahu výzvy a zjištěným okolnostem, za nichž byla předsevzata, nepochybně dán. Obžalovaná za demonstraci v H. dne 20. října 1919 vnikla do domu obchodníka Bedřicha K. a, ohlédnuvši se tu v místnostech, volala z chodby na dav před domem stojící opět: »pojďte si vzít, tady je všeho dost!« Ve slovech těch právně šhledal soud určitou výzvu k vykradení domu a obchodu K-ova, učiněnou k určitým osobám, totiž ke všem účastníkům davu před domem sroceného. Obzvláště svědčí slovo »t a d y«, jehož použila dle zjištění rozsudku obžalovaná, když byla vnikla do obchodu a obydli K-ova a tam zahlédla různé věci potřebné a po té ven se vrátila, nepochybně o tom, že vybízela lidi venku stojící k odejmutí věcí, jež byla uvnitř spatřila, z držení Bedřicha K., tedy k určitým krádežím. Nelze tudíž připustiti, že by odsouzení pro pokus svádění k zločinu krádeže neshodovalo se se zákonem, kdyžtž soud rovněž zjistil, že by rozvášnění výtržníci, kdyby do domu byli vtrhli, byli ukradli jako spoluzloději za nastalé tím tísně jistě věci v ceně 50 a 200 K převyšující.